

136 § Lausunto Helsingin seurakuntayhtymän vuoden 2021 talousarvioehdotuksesta ja vuosien 2021-2023 toiminta- ja taloussuunnitelmaehdotuksesta

Päätösehdotus

Seurakuntaneuvosto hyväksyy lausunnon Helsingin seurakuntayhtymän vuoden 2021 talousarvioehdotuksesta ja vuosien 2021-2023 toiminta- ja taloussuunnitelmaehdotuksesta.

Käsittely

Päätös

Päätettiin esityksen mukaisesti.

Selostus

Helsingin seurakuntayhtymän Yhteinen kirkkoneuvosto päätti 8.10.

1. hyväksyä lausunnoille lähetettäväksi seurakuntayhtymän vuoden 2021 talousarvioehdotuksen sekä vuosien 2021-2023 toiminta- ja taloussuunnitelmaehdotuksen,
2. pyytää ehdotuksesta seurakuntaneuvostojen ja yhteistyötoimikunnan lausunnot 6.11.2020 mennessä. Lausunnoissa pyydetään erityisesti kiinnittämään huomiota tulevaisuuden talouskehitykseen varautumiseen, henkilötövuosikiintiön edellyttämään henkilöstön vähentämistavoitteeseen ja sen toteuttamismahdollisuuksiin sekä toimitilojen ja toimitilakustannusten vähentämismahdollisuuksiin.
3. pyytää yhteisen seurakuntatyön osastolta talouden tasapainottamissuunnitelman 6.11.2020 mennessä vuodelle 2021 kertyväksi suunnitellun alijäämän kattamiseksi vuosina 2022-2023 ja
4. käsitellä lausunnot ja tasapainottamissuunnitelman kokouksessaan 26.11.2020.

Helsingin seurakuntayhtymän Talousarvio 2021 ja toiminta- ja taloussuunnitelma 2021-2023 laaditaan supistuvan talouden tilanteessa. Kirkon jäsenmäärän laskeva suunta sekä globaalin ja Suomen talouden vaikeudet antavat syyn olettaa, että tiukan talouden aikaa tulee jatkumaan myös Helsingin seurakuntayhtymässä. Kirkon juuri ilmestynyt neuvotuskertomus 2016-2019 tukee tätä näkemystä.

Jäsenmäärän laskeva kehitys koettelee kaikkia pääuoman (mainline) protestanttisia kirkkoja läntisessä maailmassa. Kysymyksessä on megatrendi, jonka vaikutukset ulottuvat myös poliittisiin puolueisiin, järjestöihin, seuroihin ja yhdistyksiin. On syytä olettaa, että trendi ei lähiaikoina muutu, ja sen vaikutus talouteen on siksi luonteeltaan pysyvä.

Roihuvuoren seurakunnassa on jo vuosia tehty taloussuunnitelmia tietoisina globaalista megatrendistä. Seurakunnan talouteen on kuitenkin viime aikoina ollut myönteinen vaikutus muuttoliikkeellä, joka on pitänyt jäsenkehityksen positiivisena. Alueen kasvu ei kuitenkaan tule jatkuamaan loputtomasti, ja siksi seurakunnan taloutta on jo pitkään pyritty sopeuttamaan tiukkenevaan tilanteeseen. Kehysmäärärahojen jakoperusteiden vuoksi sekä toisaalta sisäisten vuokrien määräytymisestä johtuen Roihuvuoren seurakunnan talous on jo pitkään ollut tiukka ja siitä johtuen henkilöstöresurssit jäsentä kohden vähäisemmät kuin yhdessäkään muussa Helsingin seurakunnassa. Tämä heijastuu ajoittaisena väsymisenä työyhteisössä.

Yhteisen kirkkoneuvoston seurakunnille lausuntoa varten lähettämän toiminta- ja taloussuunnitelman 2021 saatekirjeessä hallintojohtaja pyytää seurakuntia toistamiseen miettimään toimitilakustannusten vähentämismahdollisuuksia esittämiensä kysymysten pohjalta:

1. miten voisitte tilojen käytön muuttamisella esim. monikäyttötiloiksi vähentää toimitilojen tarvetta,
2. olisiko mahdollista tehostaa tilojen käyttöä käyttämällä toimitiloja tai kirkkoja yhdessä naapuriseurakunnan kanssa,
3. näettekö mahdolliseksi toimitilojenne sijoittamisen tiivistyvään Seurakuntien taloon tai yhteisten palvelujen toimintojen sijoittuvan seurakunnan toimitiloihin ja
4. mistä toimitiloista voisitte luopua tilamäärärahojen säästämiseksi.

Roihuvuoren seurakunta vastasi kesällä seikkaperäisesti kysymyksiin 1, 2 ja 3 eikä lisäharkinta ole synnyttänyt uusia ehdotuksia. Hallintojohtajan esittämistä kysymyksistä viimeinen, numero 4, on taloudellisilta ja toiminnalliselta vaikutuksiltaan merkittävin ja tässä lausunnossa keskitytään vastaamaan siihen.

Liitteet

- 10 Liite 9 Päätösote_Yhteinen kirkkoneuvosto 08.10.2020 §248
- 11 Liite 10 Talousarviokirja 2021
- Liite 11 Lausunto Helsingin seurakuntayhtymän vuoden 2021 talousarvioehdotuksesta ja vuosien 2021-2023 toiminta- ja taloussuunnitelmaehdotuksesta

137 § **Lausunto Rohkeasti yhdessä kevään 2020 keskustelujen koosteesta ja tavoitelaehdotuksesta**

Päätösehdotus

Roihuvuoren seurakunnan lausunto Rohkeasti yhdessä –prosessista

1. Yhteinen tavoitela

Asiakirjassa ehdotetut yhteiset tavoitela Rohkeasti yhdessä –prosessille nousevat kevään tilannehuonetyöskentelyjen tuotoksista. Roihuvuoren seurakunnan käsityksen mukaan niissä tiivistyvät olennaiset seurakuntien perusmissiosta nousevat teemat. Tavoitteita asetetaan kuitenkin kovin monia, ja jotkut niistä vaikuttavat enemmän toimenpiteiltä kuin tavoitteilta. Olisi hyvä vielä priorisoida keskeisimmät tavoitteet.

2. Rakennatkaisut ennen tilaratkaisuja

Rohkeasti yhdessä -prosessissa painotetaan aivan oikein alueellisen kiinteistöstrategian muodostamista. Ennen kuin tunnetaan riittävän hyvin esimerkiksi mahdolliset lähivuosina vastaan tulevat seurakuntarakennemuutokset, on vaikea tehdä perusteltuja luopumispäätöksiä kiinteistöistä. Luopumispäätökset ovat peruuttamattomia. Alueellinen kiinteistöstrategia auttaa varmistamaan, ettei luovuta vääristä kiinteistöistä.

3. Rovastikunnallinen yhteistyö

Toimintakulttuurin muutoshankkeen yhteydessä nousi toistuvasti esiin tarve lisätä seurakuntien välistä yhteistyötä. Vartiokylän rovastikunnan seurakuntien kesken on jo löydetty tapoja toimia näin käytännössä, ja kokemukset ovat olleet kannustavia. Hyviä kokemuksia on esimerkiksi yhteisestä aluetiedottajasta ja johtavasta lapsityöntekijästä. Rohkeasti yhdessä -prosessi lisää painetta erilaisten yhteisten työntekijöiden käyttämisen esteiden poistamiseksi.

4. Tilannehuonetyöskentely, luottamushenkilöt ja viestintä

Rohkeasti yhdessä –prosessiin yhteydessä keväällä ja alkusyksystä 2020 järjestettyihin tilannehuonetyöskentelyihin osallistui keskimäärin eniten seurakuntayhtymän yhteisten työmuotojen väkeä. Näiden lisäksi mukaan lähti jonkin verran seurakuntien työntekijöitä, mutta luottamushenkilöitä ei juuri lainkaan. Tavoite yhteisestä prosessista toteutui vain osittain. Jatkossa on syytä kiinnittää huomiota tilannehuonetyöskentelyjen ajankohtiin, työskentelyjä ei mielellään kannata järjestää ennen klo 16, jolloin monet luottamushenkilöt ovat hoitamassa omaa palkkatyötään. Myös tilannehuonetyöskentelyistä viestimiseen on syytä jatkossa panostaa enemmän kuin tähän asti on tehty.

Käsittely

Päätös

Päätettiin esityksen mukaisesti.

Selostus

Yhteinen kirkkoneuvosto päätti 10.9.2020

- 1. lähettää Rohkeasti yhdessä kevään 2020 keskustelujen koosteen ja tavoitetilaehdotuksen seurakuntaneuvostoille ja yhteisten palveluiden yksiköille lausuntoa varten. Lausunnot pyydetään palauttamaan marraskuun 2020 loppuun mennessä.*
- 2. merkitä muut Rohkeasti yhdessä -prosessin työskentelysuunnitelmat syksyn 2020 osalta tiedoksi.*

Lausunnot pyydetään palauttamaan marraskuun 2020 loppuun mennessä.

Rohkeasti yhdessä –työskentelyn tavoitteena on turvata Helsingin seurakuntien ja yhtymän yhteisten palveluiden toimintaedellytykset yhteistyömuotojen vahvistamisella toimintaympäristön haasteissa.

Rohkeasti yhdessä –työskentelyä pohjustavat kaikki ne toimenpiteet ja linjaukset, joita tehtiin vuosina 2015-2018 Toimintakulttuurin muutos – hankkeen aikana. Taloudellisen tilanteen kiristymisestä liikkeelle lähtenyt prosessi laajeni säästötoimenpiteiden lisäksi käsittämään monia toimintatapoihin liittyviä uudistuksia, kuten nopeampaa reagointia käsillä oleviin asioihin, seurakuntalaisten osaamisen

vahvempaa tunnistamista, jalkautumista yhä enemmän helsinkiläisten pariin sekä jäsenlähtöistä ajattelua.

Rohkeasti yhdessä –työskentely on osa Helsingin seurakuntien yhteistä strategian valmistelua. Helsingin seurakuntien yhteinen kirkkovaltuusto päätti 13.12.2018 (104 §) siirtyä strategiatyössään prosessimaiseen ja ilmiöpohjaiseen työskentelytapaan. Työskentelyn kulmakiviä päätöksen mukaan ovat strategiatyötä selkeästi ohjaava tulevaisuusryhmä (=johtoryhmä), kaksivuotinen hallinnon vuosikello, kahden vuoden välein toistuva haastattelukierros helsinkiläisten tarpeita koskien, tulevaisuuspäivät, aina kahdeksi vuodeksi kerrallaan asetettu kärkitavoite ja Tilannehuone-työskentely. Erityisesti Tilannehuone-työskentely tukee kehittämislustan tapaan myös Rohkeasti yhdessä –prosessia.

Rohkeasti yhdessä –työskentelyn kevään 2020 tavoitteena oli luoda yhteistä tavoitetilaa, jota olisi mahdollista työstää syksystä 2020 lähtien tarkemmaksi tavoitetilaksi ja toimenpidesuunnitelmaksi. Näin seurakuntien ja niiden yhteinen työ mahdollistuu parhaalla mahdollisella tavalla myös tulevana vuosina, vaikka resurssit ovat jäsenmäärän voimakkaan

laskun vuoksi selkeästi supistumassa. Rohkeasti yhdessä –prosessi kestää kuluvan valtuustokauden eli vuoden 2022 loppuun saakka.

Rohkeasti yhdessä aloituspäätöksessä esitetään prosessille seuraavat täsmällisemmät kysymykset:

- Mikä on yhteinen tahtotila siitä, miten pärjätään jatkossa?
- Mitä tehdään yhdessä yhteisissä työmuodoissa ja mitä taas seurakunnissa?
- Mistä karsitaan ja mitä ei enää tehdä?
- Miten organisoidutaan ja rakennetaan yhteistyön tasoja tai puretaan niitä?

Rohkeasti yhdessä –prosessissa kerättiin kevään 2020 aikana yhteisen tavoitetilan pohja-aineistoa kaikkia Helsingin seurakuntien ja yhteisten palveluiden toimijoita koskevilla Rohkeasti yhdessä – kuukausikysymyksillä (tammi-maaliskuu), rovastikunnallisilla keskusteluilla, Tilanhuone-työskentelyillä ja kirkkoherrojen työskentelyillä. Osa suunnitelluista työskentelyistä jouduttiin perumaan Korona-tilanteen vuoksi.

Kesän 2020 aikana pohja-aineistosta laadittiin liitteenä oleva kooste ja ehdotus yhteiseksi tavoitetilaksi. (Liitteet I ja II) Tavoitetilan muoto heijastelee Rohkeasti yhdessä –prosessin ja jatkuvan strategiaproessin tiivistä yhteyttä keskenään. Rohkeasti yhdessä –prosessi on osa laajempaa, jatkuvasti käynnissä olevaa seurakuntien yhteistä strategiaproessia. Jatkuvan strategiaproessin lähtökohtana on, että itsenäiset seurakunnat laativat paikallisesti omat strategiset linjauksensa, mutta Helsingin seurakuntien ja niiden yhteisen työn kokonaisuutta on tämän lisäksi tärkeää ja mahdollista tarkastella myös yhdessä. Minkälaiseen tulevaisuuteen haluamme paikallisten tarpeiden lisäksi olla yhdessä matkalla? Miten varmistamme yhdessä sen, että kirkko on läsnä helsinkiläisille myös tulevina vuosina?

Ehdotus tavoitetilaksi on siten yhdistelmä Rohkeasti yhdessä –prosessin tämän valtuustokauden tavoitteita ja jatkuvan strategiaproessin vielä pidemmälle tähtääviä tavoitteita. On olennaisen tärkeää, että nämä kaksi lähtökohtaisesti limittäistä prosessia kulkevat valmistelun kaikissa vaiheissa samaan suuntaan.

Tavoitelaehdotuksessa olevat arvot, tunnuslause ja tavoitetila eli visio yhdistävät sekä Rohkeasti yhdessä -prosessia että jatkuvaa strategiaproessia.

Tarkoituksena on, että pidemmän tähtäimen tavoitteita ja syksyllä 2019 luodun tilannekuvan haasteisiin vastaamista tarkastellaan lähemmin muiden muassa jatkuvaan strategiaproessiin kuuluvan Tulevaisuuspäivän 14.11.2020 yhteydessä. Tavoitelaehdotuksen lopussa luetellut toimenpide-ehdotukset liittyvät ennen kaikkea tämän valtuustokauden tavoitteisiin ja siten Rohkeasti yhdessä –prosessiin.

Mikäli Rohkeasti yhdessä –prosessin omistajana toimiva yhteinen kirkkoneuvosto voi hyväksyä ehdotuksen yhteiseksi tavoitetilaksi, se voi lähettää kevään keskusteluista laaditun koosteen ja tavoitelaehdotuksen seurakuntaneuvostoille ja yhteisten palveluiden yksiköille lausuntoa var-

ten. Tämän jälkeen yhteinen kirkkoneuvosto voi käsitellä saatua palautetta marraskuun kokouksissaan ja lähettää esityksensä yhteisestä tavoitetilasta yhteiselle kirkkovaltuustolle, joka puolestaan voi päättää lopullisesta yhteisestä tavoitetilasta 10.12.2020.

Yhteisen tavoittilan lisäksi Rohkeasti yhdessä –prosessia on tarkoitus edistää syksyllä 2020 erityisesti neljän asiakokonaisuuden osalta: alueellisen kiinteistö-strategian laatiminen, yhteisten palveluiden ja seurakuntien välisen työnjaon kehittäminen, erilaisten rakennemalliskenaarioiden luominen sekä talouden tasapainottaminen. Valittu painotus perustuu erityisesti kirkkoherrojen kevätseminaarissa 18.-19.5.2020 ilmaistuihin toiveisiin.

Edellisiä asiakokonaisuuksia on tarkoitus edistää muiden muassa erilaisten joko kaikille avoimien tai tietyille osallistujajoukolla suunnattujen temaattisten Tilanne-huone-työskentelyjen avulla. Seurakuntayhtymän johtoryhmä on kutsunut kesäkuussa kokoon kaksi Tilannehuone-työskentelyjen suunnitteluryhmää, jotka valmistelevat seurakuntien ja yhteisten palveluiden välisen työnjaon kehittämiseen (pj Yhteisen seurakuntatyön johtaja Stefan Forsén) ja rakennemallien selvittämiseen tähtääviä työskentelyjä (pj yhteisen kirkkoneuvoston puheenjohtaja Jukka Pakarinen).

Molempien Tilannehuone-työskentelyjen suunnitteluryhmän tehtävänä on kehittää oman aihepiirinsä teemoista Helsingin seurakuntia ja niiden yhteisiä palveluja laajasti osallistava Tilannehuone-työskentelyjen sarja ja vastata yhdessä Tilannehuone-tiimin kanssa näiden toteutuksesta syksyn 2020 aikana. Suunnitteluryhmät eivät tee käsiteltävistä asioista omia linjauksiaan, vaan päätöksenteko tapahtuu normaalin päätöksentekojärjestelmän puitteissa.

Syksyn 2020 aikana kerätty aineisto työskentelyistä etenee vuoden lopussa ensin Rohkeasti yhdessä –ohjausryhmän ja tämän jälkeen vuoden 2021 tammikuussa yhteisen kirkkoneuvoston käsittelyyn. Molemmat Tilannehuone-työskentelyjen suunnitteluryhmät ovat käynnistäneet työnsä elokuun puolivälissä ja ensimmäisten Tilannehuone-työskentelyjen olisi tarkoitus alkaa syyskuun puolivälissä.

Tämän lisäksi alueellisen kiinteistösuunnitelman laadintaa edistetään kiinteistöjohtaja Kai Heinosen johdolla Investointi- ja priorisointiryhmän toimesta. Mahdollisesti myös tähän kokonaisuuteen liittyy syksyn aikana Tilannehuone-työskentelyjä.

Keskeisenä tavoitteena koko Rohkeasti yhdessä –prosessissa on talouden tasapainottaminen ja tulevaisuuden toimintaedellytysten turvaaminen. Tähän tähtäävät niin yhteisten palveluiden ja seurakuntien työnjaon selkeyttäminen, rakenneratkaisujen selvittäminen kuin alueellisen kiinteistösuunnitelman laatiminenkin. Näiden lisäksi talouden tasapainottamistarpeet ja –mahdollisuudet selvitetään ja kootaan yhteen. Työskentelyn tavoitteena on aiempien laskelmien pohjalta laatia talouskehyslaskema vaihtoehtoisine skenaarioineen vuoteen 2026 asti. Laskelmassa otetaan huomioon erityisesti vero- ja toimintatulojen sekä henkilöstö- ja kiinteistömenojen kehitys. Työskentelyssä laaditaan myös

toimenpidesuunnitelma talouskehityksen toteuttamisen mahdollisuuksista.

Lisäksi syksyn aikana on tarkoitus järjestää kevään tapaan rovastikunnallisia keskusteluja, joissa mukana olisivat ainakin rovastikunnan kirkkoherrat ja seurakuntaneuvostojen varapuheenjohtajat sekä yhteisistä palveluista yhteisen seurakuntatyön johtaja Stefan Forsén ja Rohkeasti yhdessä –prosessin koordinoija Minnamari Helaseppä.

Liitteet

- 12 Liite 12 Päätös Yhteinen kirkkoneuvosto 10.09.2020 §215
- 13 Liite 13 Kevään 2020 RY-keskustelujen kooste ja ehdotus yhteiseksi tavoitetilaksi (YKN 10.9.2020)

